

UNIVERSUL LITERAR

PREȚUL ABONAMENTULUI în țară: pe un an 150 lei în străinătate pe un an 300 lei

Incepe carnavalul

Conrad Leigh. — Pierrot plânge..

Costache Negri

— Urmare și sfârșit —

Domnitorul Vodă Cuza își alege în acest scop ca sfetnici pe bunii săi amici, V. Alexandri, și C. Negri, cărora le dăte delicat misiunea, ca în calitate de agenți diplomatici, să conducă și să realizeze în fapt aceste tratative cu puterile garante.

Vásile Alexandri, a primit misiunea a reprezenta pe Vodă-Cuza pe lângă Împăratul Napoleon al III-lea. La Constantinopol, fusese trimis Costache Negri. Misiunea ce avea de îndeplinit V. Alexandri, era înlesnită și ajutată de însuși Împăratul Napoleon al III-lea pe lângă care era acreditat și care era favorabil cauzei naționale. Dovada erau sfaturile înțelepte ce le dădea lui V. Alexandri. „Nu torțați evenimentele zicea el ci folosiți-vă de cursul lor“. În ce privește însă, pe Costache Negri, însărcinarea ce i se dăduse era din cele mai delicate și mai dificiltoase; considerând lipsa de cultură, și tembelismul oriental, al poporului turc.

Sultanul nu voia cu ușurință, să abdice dela suzeranitatea ce exercita asupra țării românești. Negri însă, cu patriotismul său inflăcărat, cu încrederea ce-i dăduse Domnitorul Cuza Vodă, cu caracterul său nobil și discret desfășoară cu sacrificii mari, cea mai intensă activitate și pricepere, cu tactul unui diplomat desăvârșit, pentru recunoașterea, de Sublima Poartă, a noului Domnitor și a Unirii. Pentru aceasta îi s'au pus tot felul de piedici, în toate direcțiunile. Ajunsese la un punct, încat p'erduse orice speranță, pentru viitorul neamului său, comunicând aceasta în mod oficial, și Domnitorului. Desnădăjduit fiind, uzează de tactul său de diplomat consumat, și alegă la mijlocul extrem de a arăta Sultanului în mod demn, hotărât și solemn, ca în cazul când nu se recunoaște alegerea lui Vodă-Cuza și Unirea Principatelor, el nu garantează de evenimentele regretabile. ce eventual vor putea avea loc în țară și care vor atrage după sine complicațiuni serioase, defavorabile și Sublimei Porți.

Sultanul îngrijorat de această amenințare energică, sub formă diplomatică, și apreciind consecințele, recunoaște în sfârșit, actul unirii și alegerea lui Vodă-Cuza.

Ceeace nu reușise să obțină Domnitorul dela Sublima Poartă, cu ocazia vizitei sale memorabile ce făcuse la Constantinopol, obține abilul său sfetnic și încrecatul diplomat, Costache Negri.

Acest succes se datorește în bună parte, cultivei sale, tactului său și iubirii nețărmuită ce avea de țara sa, care caracterizează întreaga sa per-

sonalitate și face pe puterile garante, să-l aibă în cea mai înaltă simă ce i se cuvenea. Improprrietărea și Unirea Principatelor, este opera desăvârșită și exclusivă a acestor Titani ai Neamului Românesc, Alexandru Ion I. Cuza; Mihail Cogălniceanu și Costache Negri. Cu toți nutreau același ideal și aveau aceeași însuflețire. pentru ridicarea și propășirea neamului lor. Ei, s'au complectat unul prin actul; s'au unit cu toții pentru unirea desăvârșită a Principatelor, și deci cu nimic și de nimeni nu se poate umbri, aureola ce înconjoară aceste mari figuri ale națiunii române.

De amintirea glorioasă, a lui Costache Negri, se leagă și chestiunea, cu caracter național, aceea a secularizării averilor Mănăstirești, căreia i-a dat tot sprijinul său. Chestiunea aceasta își avea obârșia sa din timpul Domniei Fanarioților, cari își protejeau pe coreligionarii egumenii Greci. Toți acești călugări, cari administrau aceste averi naționale, se întreceau prin abuzurile ce comiteau, în dauna țării. Ei formau un stat în stat. Din această cauză erau încontinuu conflicte între acești călugări îmbuibăți, și autoritățile românești. Situațiunea acestor călugări, devenind imposibilă și chiar periculoasă Statului, s'au luat măsuri de constrângere contra lor, și făcut demersuri energice și definitive la Constantinopol pe cale diplomatică.

Aici se găsea din fericire, ca agent

diplomatic al țării, tot patriotul Costache Negri. Această chestiune vitală formează obiectul unor tratative, îndelungate și înordate, între Sublima Poartă și principatele Unite; care se tranșează definitiv în urma unui documentat și patriotic Memorandum, semnat de Costache Negri, adresat puterilor garante, prin Ambasadorii lor. În acest memorandum, Negri, arată că guvernul său va seculariza toate aceste averi, de cari se folosesc Egumenii Greci, în compensația unei subvențiuni acordate odată pentru totdeauna, într'un scop pios. C. Negri, adaugă la acest Memorandum, că aceste este ultimul cuvânt al guvernului său, potrivit dorințelor Patriei sale.

El întâmpină mari dificultăți și în realizarea acestei chestiuni naționale, în care țara beneficia prin intervenția sa, de câteva milioane venit. Aceasta însă, se datoră unor inalte personaje politice din guvern, care aveau interese a nu se seculariza aceste imense averi, în folosul Statului Român.

Totuși Costache Negri, cu aceleași însușiri nobile și patriotice inerente persoanei sale, reușește ca prin intervenția directă a lui Vodă-Cuza și cu sprijinul dat de Mihail Cogălniceanu, care fusese adus în noul Minister, ca să anuleze dispozițiile luate de fostul guvern, care caută să zădărnicească sub toate formele, sforțările facute de Costache Negri, în condițiunile cunoscute pentru secularizarea averilor Mănăstirești.

Pe această cale spinoasă, nemuritorul Costache Negri, dăruiește țării sale, averile stramoșilor, stăpânite de

CHEMARE

*În seara asta tristă, cu cer cernit de ploaie,
Pe-teele grădinei cad frunze ofilite...
Iar vântul rece-al toamnei, crenguțete îndoaie,
Și hohotind, le frânge cu mâinile-i sucite...*

*În seara asta tristă, cu cântece pierdute
Pe negre căi, săpate în stânca unui nor,
Garoafele învoalte și rozele tăcute,
Imbrățișează zarea și-apoi în taină mor...*

*În seara asta tristă cum trec pe sus cocorii,
Cad lacrimi duiioase, din ochii lor cerniți...
Au părăsit grădina de roze visătorii...
Si-acum, își plâng durerea, cocorii isgoniți.*

*În seara asta tristă, iubirea mea, te cheamă...
O vino!... cu privirea, să însofim cocorii...
Tristețea, ce plutește deasupra-ne, recheamă
„Durerile 'ntomnării“; ce-ascund iubito norii...*

Victor G. Dumitrescu

lunga vreme, de către călugării Greci, fără nici un drept.

III

Caracterul lui Costache Negri; cultura sa, iubirea de patrie și mediul în care el a trăit, l-au pregătit pentru rolul ce avea de îndeplinit, în istoria renașterii Neamului Românesc. Intreaga sa viață a fost o continuă preocupare pentru apărarea intereselor țării; un sbucium, zicea el, pentru înălțarea neamului din care el s'a născut.

Educația sa civică și-a făcut-o în mijlocul amicilor săi, tineri patrioți moldoveni, din generația sa Costache Negri a fost un dezinteresat exagerat, un vizionar. El era omul sacrificiilor necondiționate.

Deviza sa politică era „Nimic pentru el și totul pentru țară”.

În tinerețile sale, avu tăria de caracter de a refuza adopțiunea, ce i se propuse de poetul Konachi; care i arăta că lăsat după moartea sa, imensa sa avere. Mai târziu în 1855 renunță la Domnia Moldovei, ce i se oferise. La 1869, refuză mandatul de deputat prin scrisoarea adresată lui V. Alexandri, în care termina cu următoarele cuvinte: „Dar destul m'am sbuciumat și eu în timpul trecut, și astăzi nu-mi rămâne decât a face loc altora, nu numai cu călduroasa dorință pentru binele obșteșc, dar mai tinerii mai știu, de lucrurile prezentului, și mai cu bună sănătate decât mine.” Poate scrisorile cunoscute până azi, adresate familiei și amicilor lui, sunt scrise într'un stil curat românesc. Patetic și interesante prin cuprinsul lor, cum este scrisoarea către A. Lușușu din 1869 în care tratează cu multă competență chestiunea evreilor în România.

Negri, pe lângă că era un excelent prozator era și poet în momentele ale de reculegere. Intre poezii ca: V. Alexandri, Konachi, D. Bolintineanu și alții devenise și el poet.

Pentru cei doritori a-i cunoaște aspirațiile sale poetice pot cita între altele:

„O noapte la Blâni 1845; Războiului și Neamfu 1848.

„Srigoiul în colaborare cu V. Alexandri 1855.

„Hora eelă Răducăneni 1857 Acestea se găsesc cuprinse în cartea lui E. Gârleanu din anul 1909.

V. Alexandri apreciindu-l ca poet i dedică frumoasa poemă „istorică” „Dumbrava roșie.”

C. Negri poseda o aleasă cultură, el cunoștea bine literatura franceză și italiană. O bună parte din scrisorile sale erau concepute în limba franceză. Aceasta i-a înlesnit desigur, relațiunile sale diplomatice, cu personalitățile de distincție, din țările streine.

Activitatea patriotică a lui Negri, în lunga fază de pregătire și înlăpărire a Marelui Reforme, a întrebun-

RUGA

Primește-mă natură iubitoare
La sânul tău divin, neprihănit,
Iar trupului meu bolnav și trudit
Un leagăn fă-i de veșnică uitare!

Din sânul tău m'ai zămislit o floare,
Dar între spini natură m'ai sădit,
Și ghimpii lor amar m'au otrăvit,
Si'n van cerșeau o rază dela soare!

Visam s'ajung la raza de lumină
M'am sbuciumat să mă ridic din tină
Dar peste tot gaseam doar porți închise!

Am obosit, și 'ngenunchez, o, mamă
La sânul tău primește-mă mă cheamă
S'adorm de-apururi, somnul fără vise!

Elena Th. Păduraru-Iași

țat-o, în necbositele sale propagande ce făcea prin sate; prin orașe și mănăstirile din Moldova, pe care le cobora, pentru ridicarea stărei țăranilor și Unirea Principatelor.

El, lasă pe al doilea plan, sentimentele sale familiare și interesele personale; neglijându-și chiar sănătatea după cum o spune el însuși, în scrisorile sale. Se plânge vecinic că ocupațiile politice, îl absorb complect, că se simte foarte bolnav și cărunțit.

Acest neobosit luptător și-a îndeplinit cu prisosință, după cum se știe, misiunea sa de apostol al neamului românesc. Și a legat pentru totdeauna și prin jertfe, numele său, de viața și viitorul țării, întru realizarea visurilor sale.

El, a fost mai optimist decât Avram Iancu, marele revoluționar din țara Ardealului, în ce privește realizarea Idealului Național. Costache Negri, a avut necrocul marilor patrioți ai timpurilor din trecut, de a secera ceea ce el însuși a semănat, pe ogorul Patriei sale, după cum zice și nemuritorul patriot Alecu Golescu.

Negri, a realizat în condițiunile din trecut, pentru țara sa, tot ce se putea visa în timpurile în care el a trăit. „Fiecare generație, zice M. Kogălniceanu, în 1863, are misiunea sa, fiecare nu poate pune decât o piatră, la edificiul viitorului. Perfecțiunea ce o dorim, numai generațiile viitoare, vor vedea-o și se vor bucura a. Mai avem încă, a trece încercări și multe dureri”.

C. Negri, prin glorioasele sale fapte, va înmna o măreață figură, în viitorul Panteon, al marilor noștri patrioți. Dacă el a ridicat în adevăr, cu foți bunii patrioți, temelia edificiului neamului românesc, detractorii săi însă, invidioși de faptele sale glorioase, a

incercat după moartea sa, a-i umbră memoria a-i ascunde faptele sale și a-i distruge piatră cu piatră templul clădit de el. Poetul nostru Eminescu zicea despre Costache Negri, „că e un bun poet în momente de răgaz; prozator eminent și patriot bun cu inimă dreaptă, fără patimă și cel mai distins diplomat al țărilor românești”. După detronarea lui Cuza-Vodă 1866, amic și sfetnicul său, Costache Negri, distrus sufletește, se retrage din luptă în care n'a mai intrat. El, și-a trăit până în anul 1874 Septembrie, viața sa de monah, ~~în~~ ^{în} căsută din Târgu Ocna, singura și unica sa avere care îi mai rămăsese. El trăia în mijlocul familiei și cu puținii lui amici ce-i mai rămăsese. A trăit, fără ajutorul nimănui, după cum în mod discret, reese din scrisorile sale.

Termin acest studiu-rezumate, asupra lui Costache Negri, cu următoarele versuri;

„M-am strâns acum aripa de cale
„ostenită”,
„Și stau în nemișcarea apă'n
„loc oprită” 1)

Aceasta este personalitatea, lui Costache Negri, și a marelui sale fapte, ce el a săvârșit pentru neamul său românesc. Ceea ce a făcut posteritatea, pentru glorioasa sa memorie, cedez locul altora, mai competenți, a o spune.

A. Vernescu

1) Versuri scrise de V. Alexandri în 1878, în scrisoarea deschisă ce adresează Generalului Em. Florescu și care se pot aplica și lui Costache Negri.

HARTIA

Tu, hârtie, ești purtătoare de gânduri și de v'suri și aduci mângâiere și întristare. Pe tine se fixează cugetarea bună sau rea, superficială sau adâncă. Tu concentrezi experiența și știința binefăcătoare, care înalță spiritul și împinge mai departe roata progresului. Tu ești pivotul gândirii și al sentimentelor și instrumentul scrisului: simbolul și oglinda spiritului.

Grație ție, ziarul răspândește știrile zilei, instruește, propagă ideile bune și rele și apără mai ales cauzele drepte și utile, în interesul public general. Prin ti e trăește și prosperă societatea. Tu ești nervul ei, fiindcă răspândești cunoștințele instructive și folositoare.

Prin tine se impune revolta contra nedreptății; se îndeamnă la bine și rău; tu instruești și convingi pe ignoranți și prin tine se luminează mințile întunecate. Tu faci să încolțască în minte idei bune și rele, și trecând de limita actualei, numai tu poți immortaliza cele mai nobile gânduri și cele mai laese simțiri.

Prin tine se manifestă talentul și prostia; prin tine omul de geniu își toarnă în calapoade eterne spiritul, care altfel ar pieri. Prin tine vanitatea își leapădă vălul aparentei, spre a rămâne cea ce e în realitate.

Tu ești martora și buna și tăcută prietenă a bucuriei și a durerii. Ești gata totdeauna să ascuți pe toți deopotrivă, fără deosebire de talent de situație sau de rang. Ție ți se destăinuiesc și cu tine se împărtășesc secrete, chinuri și dorinți, și numai prin tine acestea pot fi comunicate și altora.

Popoarele oprimate prin tine, hârtie, își exprimă revolta, cer dreptate, se consolează și se eliberează. Prin intermediul tău se relevă actele de seamă din viață și progresul unei națiuni.

Prin hârtie trăește cugetarea, prin ea se creiază și se perfecționează arta și știința. Cultura și civilizația numai prin tine se pot manifesta, desvolta și răspândi.

Tu ești marea misionară, marele profet al viitorului, ești vestala care păstrează și apără focul sfânt din vatra spiritului, care nu trebuie să se stingă niciodată.

Tu, hârtie păstrezi și exhibezi tezaurul scump al moștenirii intelectuale din toate timpurile și dela toate popoarele civilizate.

Tu ești veșnicul far al civilizației și limanul de eternitate al culturii.

G. Niculescu-Varona

Ne cheamă marea

Ascultă cum marea se sbate nebună
Lovind de catarguri și-apoi trece 'n sus,
Cu valuri uriașe, sub farmec de lună.
Spre mare, iubito, mi-e sufletul dus,

Ce poate să intre mai tainic în suflet
Ca vuietul groaznic ce-ți spune mereu,
Când cere doar pradă în groaznicu-i urlet?
Si poate că cere chiar sufletul meu!

Ne chiamă iubito, ne cheamă departe,
Să mergem în noapte cu sufletul drag...
N'ai teamă de dansa, n'ai teamă de moarte,
Când veșnic se sbate de largul catarg.

Dă-mi mâna n'ai teamă—că dragostea noastră
Crescută în suflet și azi, ca și ieri,
Ne cere drept pradă sub bolta albastră
Ce seamănă 'n suflet atâtea plăceri!

Și'n larguri ascunse când vom rătăci
Ca păsări ce zboară în noapte,
Ne-om spune povestea, ne-om spune aci
Durerea trecută, — în șoapte...

Ne-om pierde în taină încet, mai încet
Când marea se sbate nebună.

Și-oi sta rezimată pe-un tânăr poet
Ce dragostea și spune sub lună!

Ciprian Doicescu

Din literatura modernă italiană

Acela care n'a putut iubi

de Giovanni Papini

De când Don Juan s'a căsătorit nu era de întâlnit — mai ales seara. Părul încăruntit, rărit, umerii ușor aplecați și — de ce să nu spun? — un guturai îndărătnic și cronic îl țineau departe de lume și de luxul ei. Și totuși, într-o seară, pe la jumătatea lui Martie, am văzut într'un local public pe Don Juan Tenorio vorbind cu Giovanni Butadeo, cunoscut și sub porecla de „Jidovul rătăcitor“.

Intr'o pivniță caraghios împodobită tip german, sub lumina puternică a unei lămpi rotunde electrice, vorbeau acești doi oameni agitând capetele lor sure, fără să se uite la femeile cu buzele înroșite și care stau plictisite în cercul tinerilor care le înconjurau. Cele două apariții legendare își băuseră cafeaua și făceau impresia oamenilor cari nu sunt preocupați că pe lume sunt oameni care învață folclorul și profesori de poezie. Ei trăiau, vorbeau după cum vorbesc eu sau d-ta și cum reușii să m'apropiu de masa lor de fer în jurul căreia se-

deau, putui limpede și deslusit să înțeleg tot ceea ce vorbeau. Cum lângă ei era liber un scaun, șezui și eu. Amândoi bătrânii nuși întreruseră convorbirea, numai mă priviră cu un surâs abia simțit, ca și cum ar fi recunoscut în mine un prieten din copiărie cu care abia de câteva minute s'au despărțit.

— Nu este ușor, nu, nu este ușor — vorbea energic Don Juan — nu este ușor de explicat istoria mea și eu voi putea muri înainte de a se dezvălui lina vieții mele. Aveam obiceiul câte-odată să intru în teatrele în care se jucau piese privitoare la mine și atunci râdeam mai mult de cât toți ceilalți de parodiile naive ce făceau din mine un stricat nesatisfăcut, un amestec de desfrâu și scârbă, care și-a găsit în cele din urmă pedeapsa în infern din partea Comandorului și a lui Dumnezeu.

Lucru plăcut este că să nu fi prins de acești regi ai teatrului? Și Molière, care între altele fusese și nobil și ac-

tor, nu m'a putut înțelege, și aceasta pentru că nimeni n'a putut să privească mai adânc în cea ce se asculea sub jiletca mea mai albastră de cât marea și sub pălăria mea împodobită cu pene negre. Sărutări, întâlniri nocturne, scări secrete, rendez-vous-uri și răpiri, mascarade și banchete, monumentul alb și ultima serbare, tot ce era din afară, tot ce era convențional: numai aceasta și nimic afară de aceasta văd în mine autorii tragi-comediilor și poemelor. Eu sunt pentru ei și pentru toți acei care îi citesc, un fel de cavalier zvâpăiat, un amant pasionat, și nici unul din acești cercetători și suflători omenesc n'a descoperit cauza desperată a tuturor aventurilor mele, nici unul din ei n'a înțeles că am devenit un stricat și un desfrânat fără dorința și fără voința mea.

O, dacă aş putea să chem din nou aceste nopți ale tinereții mele când mă căzneau înainte de a putea adormi să mi închipui ce o să fie viața mea viitoare! Am fost, ca nimeni altul, un copil bun și curat; la dragoste mă gândeam ca la ceva sfânt, iar la femeie priveam ca la o recompensă tainică ce trebuia să m'astepte în pragul tinereții mele... Și tinerețea a venit, stelele au tremurat, arborii au înverzit, iar femeile s'au îmbrăcat în hainele lor luminoase și frumoase... iubirea însă n'a venit: ea a rămas pentru mine o simplă vorbă. Eu n'am simțit bătaie ale acelea ale inimii de care albește fața omului; n'am tremurat, n'am fost mișcat de privirea unei fețe iubite, de sunetul unei vorbe dragi. Se agitau simțurile în mine, dar sufletul meu rămăsese liniștit, măsurat, tăcut ca și înainte. Mă isteaveam după iubire, dar n'am avut capacitatea pentru ea. Simțeam că nu voi putea iubi, nici odată că nu voi cunoaște nici odată zbulciul și flacăra pasiunii; știam că voi putea să mă folosesc de femeie, că voi fi iubit de ele, dar știam de asemenea că ele nici odată și nici pentru un moment nu vor reuși să aprindă inima mea și să urmeze sufletul meu. În cele din urmă timpuri nici eu n'am vrut să cred în aceasta, și am căutat ca pe orice cale, cu tot felul de mijloace să desmint tentațiile mele de oare ce credeam adânc în frumusețea și superioritatea iubirei, pentru că n'am vrut ca femeile să fie pentru mine numai o jucărie și o trecere de timp. M'am căznit deci cu toate mijloacele să creez în mine pasiunea aceea pentru care mă simțeam incapabil am încercat orice metodă numai ca odată să mă văd stăpinit și eu de focul acela al iubirii nebune.

Credeam că voi ajunge la acest țel dacă nă voi conduce așa cum se conduce un om care este îndrăgostit; am sperat că repetând cuvintele de oțel și îndeplinind fapte oțelite și în mine

Poveste adevărată

În gen ironic

Se va întâmpla povestea cu „Capra cu trei iezi”
(e, mic cândva și-am spus-o și n'ai voit s'o crezi
Numai că în poveste urgi, se a tă.
Pe trei iezi, pe când astăzi a s'o îndrăgi dar tu
Când sinură 'n odaie precum în v'emi te-aflai
O să te afli și-astăzi și pă ul tău iatăi
O să fi atârne le-ș pe-o razul ca de crin,
Eu v i veni um d'rni sos te un pelerin
La chipul e-l adoră — deși tu n' l adori —
Si n' să ap i iainc voi bate de t ei cr.
— „Desch de usa scumbol” încet voi cuvânta
Înfășurând mi r-p l în neagra me, mania
Tot astfel precum face ș c-l a care e fii
Cu o iu ire-asemeni cinsti elor sofii
Siând eu aștepta-voi răspuns-o ne griji ros
Te vei mi-a „A cui e ăst glas atât d. gros?”
Si din odaia plină de mirosul de mosc
Imi vei răspunde: „Du-te, căci eu nu te cunosc”
Voi sta atunci pe gânduri și-oi căuta 'n ce tel
Pot și eu să am glasul tot dulce ca și EL
Si... să-mi amintesc se-a aceea când s're-apus
Muria bătrân-l s'are, și'n are eu și-am spus
Povestea cea u-lupul e-a fost ghicit de iezi
Povestea cea pe care t. n'ai voit s'o crezi.
Si-o să-mi adu aminte că el cu mersul rar,
Tărăgâna, se duse spre meșorul fierar
Rugându l' drept răsplată a bunei lui credinși
C-l lasă viu, cu pila s'ascută ai săi dinși.
O să-mi aduc aminte și o să rămân tăcut,
Căci n'am să pot ca lupul și-eu dinși să-mi ascut
I ar am să aut totuși u cel mai mare zel
Mijlocul să am glasul tot du ce a și „ei”
Si m'curos voi face i r irudnicu-mi colind
Si'n fata casei tale m să mă văd p'alind
Si-mi va părea. — în ușa când am să bat din nou, —
Că ia a mea 'ndrăseală pr porții de erou.
— „Deschide usa, scumpol” atunci am să cuvânt.
În timp ce-o susfla 'n preajmă-mi o natere de vânt
De astă dată însă eu n'am să mă mai las
Să am a mai nainte atâta-asprime 'n glas,
Că vocea o să mi sune duioasă și cu drag,
Că tu surăzătoare o să-mi abari în prag.
Când ai să zărești însă că cel care v'nea
E altul, împetri-va frumosu-și chip de nea
Si-atât de multă spaimă avea-ei să mă vezi!
Mai mult chiar ca 'n povestea cu „Capra cu trei iezi”
Si-am să mă uit la tine ca un săl atic lup,
Dar n. de sugrumare am să mă preocup.
Căci tu atunci desigur aminte o să-ți aduci
De vremea 'n care singur săriam peste uluci,
De vremea că d cu tine ședeam lângă popuși,
De vremea de-azi, în care iu irea mi-o răpuși.
Mustra-te-va-atunci clipa pornirilor nătângi,
Si-o să mă rogi să nu fii ca lupul din povești
Văzându te, ca iezi, că singură tu ești...

Ioan Ciorănescu

se vor naște sentimente care se produc în oameni pe această cale. M'am prefăcut că iubesc, am copiat surăsurile, privirile, cuvintele expresiile de care se servesc îndrăgostiții; de mii, de zeci de mii de ori am repetat cele mai dulci imagini, cele mai aprinse intimități, cele mai pasionate manifestări ale lirice de foc, am sărutat am mângăiat, am oftat și nopți

întregi am stat sub ferestrele deschise așteptând în mantaua mea, apariția persoanei cunoscute; am scris scrisori bune, m'am căznit să vărs lacrimi de suferință și am ajuns până acolo în cât m'am făcut de răs în ochii tuturora. Dar zadarnic și fără nici un succes au rămas toate încercările mele de înșelare, învățate după toate modele și cele mai cunoa-

cule cărți. (Am rămas vecinic incapabil pentru adevărata iubire și pe zi ce trecea m'am convins în neputința mea de a iubi.

De atunci am început să trăiesc cu viața mea legendară, cu viața care m'a făcut un desfrânat obicinuit. Până atunci am fost curat, căutând din tot sufletul acel sentiment căruia fie care se supune măcar o singură dată în viață. Neliniștit în neputința mea stranie, am voit să încerc soarta întregii mele vieți, am crezut că poate pe neașteptate din sufletul meu, în valurile mari ale vieții, va izbucni iubirea mai puternică și mai pasionată de cât la alt om și după atâtea așteptări. Crezând că pricina nereușitei mele este și întâmplarea că n'am întâlnit încă femeia din care să străbată și să curgă căldura internă pentru pasiunea mea, începui să caut pe femeia aceasta, să cutreer pământul întreg și toate orașele lumii, zăpăcind fecioare, înșelând femei tinere, urmărind văduve și soții, mereu neastâmpărat, neobosit, nemulțumit — așteptând totdeauna de la locul de pândă pe acea femeie, pe cea eliberatoare necunoscută care trebuia să fie undeva și pe care trebuia s'o întâlnească că eu să mă învețe și să mă facă să cunosc iubea care nu moare. Găsii femeii care m'au iubit, care au plâns după mine, care au fugit cu mine, care au murit pentru mine, — dar bucuria de a găsi o femeie care să mi facă să mi bată inima în piept și turburo sufletul n'am întâlnit. M'am desfătat cu trupul atâtot femei, am simțit pe peptul meu bătăile nenumăratelor inimi, dar sufletul meu nici o clipă n'a putut să se lăpească cu sufletul ace'ora care mă iubea.

Atunci, fui convins că sunt un desfrânat ticălos care urăște iubirea și care caută în ea numai satisfacerea trupeză. Am trecut de la o femeie la alta, de la o aventură la altă aventură, numai să pot să găsesc adevărata iubire. M'am jucat cu inimile a mii de femei dar eu n'am găsit să iubesc o singură femeie și pentru totdeauna. Sub masca legendei mele se ascunde surâsul amar al omului care a fost peste măsură de iubit dar care nici odată n'a putut reuși să iubească.

Aci se opri bătrânul, iar cel alt bătrân spus cu vocea lui înteneată :

— Se poate că tot cece ai spus este adevărat, pe căle este și de îngrozitor ; dar n'ai dat o nouă explicație, și n'ai arătat o altă însemnătate legendei tale și n'ai făcut de cât să dai o explicație internă a istoriei ei promergătoare. Dar eu care de veacuri mă zbat prin lume și sunt obicinuit cu reflecțiunile, eu care sunt un fel de Oedip rătăcitorul, tragicul filosof care desleagă emigme, — eu văd bine învățătura care se străvede din istoria vieții tale. Acea ce oamenii vrură să

Ce mi-a fost drag

*Ce mi-a fost în lume drag
Decât codrii mari de ag,
Care duc în frunza lor
Dorul meu cel călător,
Rătăcind în larga lume
Fără glas fără nimic,
Fără știre dela ea
Doar cu suferința mea !..*

*Ce mi-a fost mai drag în viață
Decât noaptea fără ceață,
Care duce dorul meu
Până unde gândesc eu
Peste nouă mări și țări
In lumea dragilor visări,
Unde dansa ca să treacă,
Poate plânsul o inecă !*

*Ce mi-a fost mai drag sub soare
Decât apa curgătoare,
Care duce 'n albe sp-me
Dorul meu pribeag, prin lume,
Dorul meu într'o oțtare
Până 'n magra depărtare,
Fără plâns, fără zâm ire,
Doar cu trista amăgire !*

*Ce mi-a fost mai drag în lume
Decât dulcele ei nume,
Care duce 'n neagra noapte
Dorul meu fără de șoapte,
Dorul meu care mă poartă
Privind din poartă 'n poartă,
Fără lună, fără stele,
Doar cu lacrimile mele*

Anton Gurgu

condamne și să ucidă în tine este iubirea pentru înșelare și iubirea pentru adulter. Contra trecerei tale de la o femeie la alta, contra variației gustului și voinței tale ei au pus statuia albă a Comandorului, simbolul adevărat, — cum s'ar exprima un logician — al conștiinței neschimbătoare în fața intuiției nestatornice. Și de aceea tu Don Juane, ești confratele meu, nouă amândorora oamenii ne au dat expresia urei lor față de schimbările în viața și temerei lor de aceste schimbări.

Ei m'au condamnat la vecinica pribegie, închipuindu-și că eterna mutare din loc în loc, privirea neîncetată a altor lucruri și imagini, absența unui cuib statornic de la naștere și până la moarte este cel mai mare blestem pentru un om. Iar eu am transformat blestemul lor într'o sârbătoare și sufletul meu a devenit sufletul unui călător, care trăiește mult mai bogat de cât al judecătorilor și comandanților mei. Amândoi suntem noi, Don Juane, eroii varietății și schimbărei, pe cari stăpânii unei singure case și ale unei singure femei au vrut să ne scuipe cu disprețul lor. Dar noi fugim, Don Juane, noi fugim mai repede de

cât ei, dar ei merg sub pământ și aci se culcă pe fericirea lor economică.

Dar Don Juan ca și cum n'ascultase ce vorbise jidovul rătăcitor și când el făcu acesta începu că vorbească :

— Sub masca legendei mele, poate că se ascunde ironia, ironia amară, dar în sufletul meu este numai durerea pe care deziluzia mea o reînnoește. Am îmbătrânit și încă nu știu dacă voi ști cândva ce însemnează a iubi. Femeia pe care am căutat-o n'am găsit-o și când simții că bătrânețea a sosit m'am însurat cu o săracă servitoare căreia îi plăcuse numele meu. Și acum Don Juan trăiește cu amintirile lui moarte și cu nădejțile lui nebune și din toate i'a rămas o singură mulțumire când aprinde focul cu scrisorile pline de pasiune din trecut.

Jidovul rătăcitor vru ca din cuvântarea lui Don Juan să scoată iar vr'o incheiere filozofică, dar un tânăr, imbrăcat tot în negru cu un neg pe o brazul stâng al feței se apropie de ei și spuse că berăria se închide. Don Juan scoase din pungă lui o piesă de aur, dar bătrânul îl opri. Era o piesă de aur spaniolă din 1662. Giovanni Butades, ca om practic, scoase din buzunar monede mărunte de argint le arunca pe masă și atunci toți trei eșirăm în orașelul pustiu de tot, și începurăm a râde fără nici o pricină.

Din italicește de D.

Știri literare din străinătate

Editori Gabriel Wells, Dodd Mead & Comp din New-York, și John Lane din Londrai prepară o ediție completă a operilor lui Anatole France în limba engleză.

Această ediție de lux, imprimată pe hârtie fină, eu filigrana numelui maestrului, va cuprinde 30 volume în 8°. Va apărea în trei serii de câte 10 volume, scoase la mici intervale ; prima serie se va pune curând în vânzare. Ediția completă pentru subscribitori va fi socotită la 45 lire sterline.

Câteva titluri au fost modificate. Așa „La Rotisserie de la reine Pédauque“ ; a fost intitulată „La Firma Regina Pédauque“ „Povestea comică“ a fost schimbată în „Povestea unei măști“ și „Cutia de s def“ în „Sidelul“.

Dicționarul limbii engleze editat la Oxford, și care va avea aceeași autoritate ca și dicționarul Academiei franceze — când va fi isprăvit — a fost terminat.

Primul volum din monumentală lucrare a fost tipărit în 1884 ; dicționarul va cuprinde 425.000 cuvinte și va costa 1.250.000 lire sterline ; adică peste un miliard lei.

Romanță

Planetei Marte

*Ce aneștrai blestem și-apașă
Sărmanu-și lut necunoscut
De'n noaptea strigătelor noastre
Tu încă și-azi rămâi tăcut?*

*Ascunzi o lume mult mai veche
Cu alte legi de nu vorbești?
Sau porți și tu eternă lege
Blestemul lumii ce-ocoloști?*

*Plutind imensității noaptea
Lumina ta par'că ne cheamă
Se-ascund atâtea taine 'n tine
Dar cine poate să-și dea seamă.*

*Și cine știe dacă lutu-și
Nu poartă un imens mormânt?
Răspunde? sunt atâtea veacuri
Și tu n'ai spus încă un cuvânt.*

*Dar astru-și de ascunde taina
Ce poate noi de mult o știm
Mai bine taci! chemării noastre
Cu-acelaș basm să ne mințim.*

D. Negulescu-Pitești

Arthur Conan Doyle

Cazul Musgrave

Trad. de Const. A. I. Ghica

Sherlock Holmes era cel mai metodic dintre logicieni; în îmbrăcăminte lui afecta o oarecare îngrijire; dar printr-o strană anomalie, era foarte dezordonat în casă, spre deznădejdea tuturor cari steteau cu el. Și cu toate acestea eu nu pot avea pretenția că sunt formalist. Existența aspră și grea pe care am dus-o în Afganistan m'a făcut să devin oarecum mai neglijent decât ar trebui să fie un medic.

Totuși neglijența asta are limite și mă găsesc chiar desăvârșit când mă compar cu un original care își pune țigările de foi în lada de lemne, cum făcea de pildă prietenul meu.

Apartamentul nostru era tixit cu substanțe chimice și de corpuri delictive. Dar ceiaze mă despera mai mult era îngrămădirea de hârtii pe care Sherlock Holmes le păstra cu sfințenie și nu dădea voie nimănui să pună mâna pe e.

Într-o seară de iarnă pe când stăteam la gura șobei și îi sugeram sfios prietenului meu să-și orându-

iască hârtiile, dansul îmi arată o casetă de oțel.

— Iată, dragă Watson, îmi zise el, o colecție de documente foarte interesante, pe care dacă le-ai cunoaște m'ai ruga să și le arăt în loc să mi spui să le clasez.

— Nu sunt numai succese, continuă el, în orice caz însă sunt câteva probleme nespuse de interesante. Iată bună oară o colecție curioasă de obiecte, urmă el după o pauză arătându-mi o hârtie mototolită, o cheie de oțel, o bucată de lemn de care atârna o sfoară și trei monede vechi ruginite.

— Foarte ciudată colecție, am răspuns eu.

— E ciudată e drept, dar povestea care se leagă de ea e și mai ciudată.

— Va să zică relievele astea au o poveste...

— Fiește.

Și Sherlock Holmes luă unul câte unul obiectele și le așeză pe masă.

— E tot ce-mi rămâne din episodul „ritualului familiei Musgrave“.

— Tare ași dori să cunosc și eu povestea aceasta.

— E drept că istorisirea asta e cu totul unică. Dar să-ți povestesc cazul.

Reginald Musgrave fusese colegul meu de facultate. Nu prea era iubit de camarazi lui din pricina morgei lui aristocratice, care după părerea mea, nu era decât deghizarea unei mari timidități. Reginald era urmașul unei familii foarte nobile și tocmai într'un castel în Sussex, la Hurlstone.

De la terminarea facultății, nu-l mai revăzusem vre-o patru ani, când într-o bună dimineață m'am pomenit cu el, acasă la mine.

— Ce mai faci Musgrave? l'am întrebat eu, după ce ne-am strâns cordial mâinile.

— Ai auzit probabil de moartea tatălui meu? zise el. A murit acum vre-o doi ani și de atunci m'am stabilit la Hurlstone în castelul părintesc. Am aflat însă că te ai hotărât să scoți foloase de pe urma facultăților minunate cari îmi pricinuiască odinioară atâta admirație.

— Da, i-am răspuns și facultățile astea îmi asigură pâinea de toate zilele într'un chip destul de ușor.

— Mă bucură, de oare ce concursul d-tale, mi-ar fi foarte prețios azi. La Hurlstone s'au petrecut fapte stranii pe care poliția n'a putut să le deslege.

— Iți poți închipui Watson cu câtă atenție îl ascultam pe Reginald; după câteva luni de inacțiune el îmi aducea un caz care promitea un oarecare interes.

Reginald se instalase în fața mea pe un fotoliu și urmă:

— Știi, zise el, că deși sunt celibatar, am un personal de slugi destul de numeros. În total am în serviciul meu opt slujnice, un bucătar, un fecior, doi rânduși și un groom.

Din toți servitorii aceștia, cel mai vechi Brunton, feciorul, era, când intrase în serviciul tatei, un tânăr înstitor, fără post, dar caracterul lui energic și calitățile lui reale, îl făcuseră în curând indispensabil. Era un bărbat, bine făcut și inteligent; azi nu pare să aibă mai mult de patruzeci de ani deși e de peste douăzeci de ani în serviciul nostru. E curios însă că, cu toată inteligența și cultu a lui, — vorbește mai multe limbi și cântă din mai multe instrumente; — s'a mulțumit cu situația de fecior.

Cu toate acestea are un defect, e foarte afemeiat.

Atâta timp cât a fost căsătorit nu prea am avut neplăceri, dar de când i-a murit nevasta a făcut o mulțime de conchiste. Așa bună oară s'a logodit cu Rașela Howels, camerista, apoi a rupt cu ea și s'a logodit cu Jeaneta Cregeihis, care e tot în serviciul meu. Rașela e o fată bună dar foarte impresionabilă și nervoasă și ruptura aceasta i-a pricinuit o congestie cerebrală. Aici începe primul act al dramei; al doilea a urmat imediat primului și desnodământul a fost disgrăția și concedierea lui Brunton.

(Va urma)

ACELAȘ DOR

*Câna în pacea s-rii prind
Stele să rasara,
Tot acelaș dor de mult
Mă incinge iară...*

*Când prin olopi zefirul trist
În tă ere cântă,
Tot acelaș dor nespus
Sufletu-mi frământă...*

*Și când noaptea 'ncet și lin
Mantia-si întindă,
Tot acelaș dor pribeag
Iarăși mă cuprinde...*

George Nedelea

Universul Literar

CUPONUL Nr. 7

Strângeți complet aceste cupoane și veți lua parte la premiile „Universului“, printre cari și 3 CASE.

Tragerea în primăvară

Argument

Neînțelegere

- De ce ploci mă băte ?
- Mă bate cucoana...
- Ei și ce e?... eu cum stau ?..

Eri făcând împreună cu nevastă-mea 120 pe oră... Când
ne răsturnam în șant... o vidă și... n'avea nimic din fericele.
Cine? Nevastă-ta? — Nu, mașina!

FILATELIA

A 11-a licitație din celebra colecție de mărci a contelui Ferrari

Vestita colecție de mărci a contelui Ferrari scoasă la licitație de către guvernul francez, ca aparținând unui supus al statelor inamice (Austria) este așa de bogată în mărci, că deși până acum au fost unsprezece licitații, totuși numărul și raritatea mărcilor ce conține este destul de mare și departe de a se epuiza așa de repede.

La ultima licitație s'au vândut, printre altele și seria rarităților românești.

Iată cu ce prețuri s'au vândut aceste mărci: marcăm prețurile în lei la cursul de azi)

Prima emisie cap de bou (1 Iulie 1858).

- 27 parale uzat 133.000 lei.
- 27 parale neuzat 371.000 lei.
- 54 parale neuzat 27.000 lei.
- 81 parale neuzat 540.000 lei.
- 81 parale uzat 116.600 lei.
- 108 parale neuzat 100.800 lei.

Pe marca cap de bou, emisia II (1 Noiembrie 1858) de 5 parale pe

hârtie azurie s'a obținut 217.250 lei.

Pe o marcă de 15 bani, pe hârtie vergé emisia 1869 s'a obținut 7420 lei.

Pe un bloc 2 mărci a 10 bani, pe hârtie vergé, neuzată, din 1871 s'a obținut 19.080 lei.

După cum se vede numai pe nouă mărci românești s'a obținut la acea licitație 1.688.650 lei.

Din cele 11 licitații ținute până acum s'a obținut peste 250.000.000 lei. În această colecție mai sunt mărci cel puțin pentru jumătate din această sumă.

Și sunt oameni cari zeflemisesc încă pe cei ce se ocupă cu filatelia și de sigur că mulți dintre acești persiflouri au alte pasiuni bunăoară, cărțile... de joc, cursele de cai — adică pariurile pe bani la cursele de cai — fumatul, chefurile etc. și desigur că pentru aceste pasiuni nu găsesc un cuvânt să le combată.

Noutăți Filatelice românești

Dirrecția generală a poștelor a scos noi mărci poștale, de diferite valori: 2 lei verde; 6 lei carmin; 7,50 albastru deschis — azur — și 10 lei albastru închis. În curând vor mai eși mărci noi de 3 și 5 lei.

„UNIVERSUL LITERAR”

PREMIILE FILATELICE

Pe luna Ianuarie 1925

CUPON No. 5

Citiți „Veselia”

Crème Simon

CREMA SIMON

Acastă cremă igienică și binefăcătoare albește și înmoale pielea dându-i o mlație și o catifelare fără pereche. Ea conservă femeii frumusețea și trăgăzimea tinereții.

CREMA SIMON

face să dispară toate micile alterări ale epidermei: crăpături, degerături, roșeață, păriri, etc. Crema trebuie ținută pe pielea încă umedă.

Pudra și Săpunul
Simon